شیوه‌نامه ضوابط تصویربرداری پهپادی از زیستگاه‌های پرندگان در مناطق تحت مدیریت و حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست

معاونت محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست

با همکاری انجمن حفاظت پرندگان آوای بوم

بهار ۱۴۰۵

فصل اول؛ کلیات و مقدمه

در سال‌های اخیر، استفاده از وسایل پرنده هدایت‌پذیر از راه دور موسوم به پهپاد، در حوزه‌های مستندسازی طبیعت، پژوهش‌های محیط‌زیستی، تولید محتوا، فعالیت‌های رسانه‌ای و حتی مأموریت‌های حفاظتی دستگاه‌های اجرایی، به طور قابل توجهی افزایش یافته است. این فناوری، ضمن ایجاد فرصت‌های نوین برای پایش و ثبت ارزش‌های طبیعی، در صورت بهره برداری غیرمدیریت شده می‌تواند آثار نامطلوبی بر رفتار، امنیت و موفقیت تولیدمثلی گونه‌های حیات وحش، به‌ویژه پرندگان، بر جای گذارد.

مطالعات علمی بین‌المللی نشان داده است که پرواز پهپاد در فاصله یا ارتفاع نامناسب می‌تواند موجب ایجاد استرس، ترک لانه، برهم‌خوردن تمرکز کلونی‌های زادآوری، تغییر الگوی تغذیه و در مواردی کاهش موفقیت تولید مثل شود. حساسیت برخی گونه‌ها، به‌ویژه گونه‌های کلونی‌ساز یا در معرض تهدید، در برابر حضور پهپاد بیش از سایرین گزارش شده است.

از سوی دیگر، نبود ضوابط یکسان و شفاف در خصوص نحوه صدور مجوز و اجرای پروازهای پهپادی در مناطق تحت مدیریت سازمان، می‌تواند زمینه‌ساز اعمال سلیقه، بروز اختلاف و ایجاد مخاطرات حفاظتی گردد.

بر این اساس، سازمان حفاظت محیط زیست با هدف صیانت مؤثر از زیستگاه‌ها و گونه‌های پرندگان، ایجاد رویه یکسان در تصمیم‌گیری‌های استانی، ساماندهی تقاضای رو به رشد تصویربرداری و پایش هوایی و هم‌راستاسازی ضوابط ملی با اصول احتیاط و استانداردهای علمی پذیرفته‌شده در سطح بین‌المللی، نسبت به تدوین این شیوه‌نامه اقدام کرده است.

این شیوه‌نامه تلاش دارد با تعیین چارچوب‌های فنی، اداری و رفتاری مشخص، امکان بهره‌گیری مسئولانه از فناوری پهپاد را فراهم نموده و در عین حال، اولویت حفاظت از پرندگان و زیستگاه‌های حساس را تضمین کند.

مفاد این سند برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از متقاضیان بیرونی و کارکنان سازمان، لازم‌الاجرا بوده و رعایت آن شرط انجام هرگونه پرواز پهپادی در مناطق مشمول می‌باشد.

ماده ۱- مستند قانونی

این شیوه‌نامه به استناد ماده ۶ و ۱۶ قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳ و اصلاحات بعدی آن و در اجرای وظایف و اختیارات قانونی سازمان حفاظت محیط زیست و سایر قوانین و مقررات موضوعه در صیانت از زیستگاه‌ها و گونه‌های حیات وحش، به‌ویژه پرندگان، در مناطق تحت مدیریت و حفاظت سازمان، تصویب و ابلاغ می‌شود.

ماده ۲- اهداف و اصول حاکم

این شیوه‌نامه به منظور ایجاد وحدت رویه در نحوه بهره‌گیری از ظرفیت‌های پهپادی در حفاظت، پایش و تصویربرداری از پرندگان، با هدف پیشگیری از ایجاد اخلال در رفتار طبیعی، زیست، تغذیه، استراحت، مهاجرت و زادآوری پرندگان، جلوگیری از وارد آمدن آسیب مستقیم یا غیرمستقیم به کلونی‌های زادآوری و لانه‌های فعال، صیانت از امنیت زیستگاه‌های حساس پرندگان، ساماندهی و شفاف‌سازی فرآیند صدور مجوز و نظارت بر فعالیت‌های تصویربرداری هوایی و تضمین اجرای یکسان ضوابط در سطح ملی، تدوین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱ـ در صورت تعارض میان منافع ناشی از تصویربرداری، پایش، پژوهش یا سایر اهداف پروازی و الزامات حفاظتی، حفظ زیستگاه و سلامت پرندگان بر سایر ملاحظات مقدم خواهد بود.

ماده ۳- دامنه شمول؛ کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات، شرکت‌ها، گروه‌های پژوهشی، رسانه‌ای، مستندسازان، فعالان فضای مجازی و کارکنان سازمان حفاظت محیط زیست که قصد انجام هرگونه پرواز پهپادی در مناطق تحت مدیریت و حفاظت سازمان را دارند، مشمول مفاد این شیوه‌نامه می‌باشند.

تبصره ۱ــ هرگونه پرواز پهپادی، اعم از همراه با تصویربرداری یا بدون آن، مشمول این شیوه‌نامه بوده و انجام آن بدون اخذ مجوز مطابق مفاد این سند ممنوع است.

تبصره ۲ــ پروازهای نظامی، امدادی و مأموریت‌های خاص حاکمیتی که تابع مقررات اختصاصی می‌باشند، از شمول این شیوه‌نامه مستثنی بوده و تابع ضوابط مربوطه خواهند بود.

ماده ۴- تعاریف

اصطلاحات به کار رفته در این شیوه‌نامه در معانی زیر به کار می‌روند:

الف ــ مناطق تحت مدیریت و حفاظت سازمان: شامل پارک‌های ملی، آثار طبیعی ملی، پناهگاه‌های حیات وحش، مناطق حفاظت‌شده، تالاب‌های ثبت‌شده در کنوانسیون رامسر و سایر عرصه‌هایی است که به موجب قوانین و مقررات، تحت مدیریت یا نظارت سازمان قرار دارند.

ب ــ اداره کل: اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه که حسب مورد مسئول بررسی درخواست، صدور مجوز، اعمال نظارت، تشخیص فنی، توقف یا لغو فعالیت موضوع این شیوه‌نامه می‌باشد.

پ ــ پهپاد: هرگونه وسیله پرنده هدایت‌پذیر از راه دور یا خودکار، اعم از تجاری، تفریحی، پژوهشی یا حرفه‌ای، بدون سرنشین انسانی.

ت ــ کلونی زادآوری: محل تجمع گروهی از پرندگان از یک یا چند گونه که به‌منظور تخم‌گذاری، جوجه‌آوری و مراقبت از جوجه‌ها به‌صورت متمرکز در یک محدوده مشخص استقرار یافته‌اند.

ث ــ لانه فعال: لانه‌ای که در آن تخم، جوجه یا رفتار مراقبتی والدین مشاهده شده باشد یا حسب تشخیص اداره کل، در دوره جاری زادآوری مورد استفاده قرار گیرد.

ج ــ اخلال رفتاری: هرگونه تغییر قابل مشاهده در رفتار طبیعی پرندگان از جمله ترک لانه، پرواز اضطراری، تجمع دفاعی، صدور آواهای هشداردهنده غیرمعمول یا سایر نشانه‌های استرس که ناشی از حضور یا پرواز پهپاد باشد.

چ ــ مجوز مکتوب: مجوز صادره از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه، مطابق قالب پیشنهادی مندرج در پیوست شماره ۳ این شیوه‌نامه، که در آن مشخصات متقاضی، هدف، محدوده، مدت، شرایط و محدودیت‌های فعالیت پروازی به‌صورت صریح قید شده باشد.

فصل دوم: اصول بنیادین حفاظت

ماده ۵ ـ اصل تقدم حفاظت؛ در کلیه فعالیت‌های مشمول این شیوه‌نامه، حفظ زیستگاه، سلامت، امنیت و رفتار طبیعی پرندگان بر هرگونه منافع رسانه‌ای، پژوهشی، تبلیغاتی، آموزشی یا سایر اهداف پروازی مقدم است.

فصل سوم: الزامات اخذ مجوز و احراز صلاحیت

ماده ۶ ـ الزام اخذ مجوز؛ انجام هرگونه پرواز پهپادی در مناطق مشمول این شیوه‌نامه، منوط به اخذ مجوز مکتوب از اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه پیش از انجام پرواز می‌باشد.

انجام پرواز بدون مجوز معتبر، با لحاظ بند «ج» ماده ۱۲ و بند «د» ماده ۱۰ قانون شکار و صید، تخلف محسوب شده و مشمول ضمانت اجراهای مقرر در این شیوه‌نامه و سایر قوانین و مقررات مربوط خواهد بود. بدیهی است مجوز صادره از سوی سازمان صرفاً در چارچوب اختیارات سازمانی بوده و سایر مجوزهای مورد نیاز از مراجع امنیتی و سایر مراجع ذی‌ربط باید بدواً توسط متقاضی اخذ گردد.

ماده ۷ ـ شرایط احراز صلاحیت متقاضی

صدور مجوز پرواز منوط به احراز شرایط زیر است:

الف ـ دارا بودن گواهی معتبر هدایت پهپاد صادره از مراجع ذی‌صلاح ملی؛
ب ـ داشتن تخصص و دانش مرتبط با رفتار گونه‌های حیات وحش یا بهره‌گیری از همراهی یک نفر متخصص؛
پ ـ تعهد کتبی به رعایت کلیه مفاد این شیوه‌نامه؛
ت ـ نداشتن سابقه تخلف مؤثر در حوزه فعالیت‌های پروازی در مناطق تحت مدیریت سازمان.

ماده ۸ ـ مدارک مورد نیاز

متقاضی موظف است مدارک زیر را به اداره کل ارائه کند:

الف ـ تصویر گواهی معتبر هدایت پهپاد؛
ب ـ تصویر مدرک معتبر احراز هویت، شامل کارت ملی یا شناسنامه جدید؛
پ ـ برنامه پروازی شامل محدوده جغرافیایی، زمان، هدف فعالیت و مشخصات فنی پهپاد؛
ت ـ نقشه محدوده پیشنهادی پرواز؛
ث ـ جدول زمان‌بندی اجرای برنامه؛
ج ـ فرم تعهدنامه تکمیل‌شده مطابق پیوست شماره ۴ این شیوه‌نامه.

ماده ۹ ـ مدت و محدوده اعتبار مجوز؛ مجوز صادره صرفاً برای محدوده جغرافیایی، بازه زمانی و هدف مشخص‌شده در متن مجوز معتبر بوده و قابل تعمیم به سایر مناطق یا زمان‌ها نمی‌باشد. هرگونه تغییر در برنامه پروازی مستلزم اخذ مجوز اصلاحی خواهد بود.

ماده ۱۰ ـ تعهدات دارنده مجوز و اختیار توقف یا لغو فعالیت

دارنده مجوز مکلف است:

الف ـ در طول فعالیت پروازی، نسخه‌ای از مجوز صادره را همراه داشته باشد؛
ب ـ حسب درخواست مأموران یگان حفاظت یا اداره کل، نسبت به ارائه مجوز اقدام کند؛
پ ـ در صورت مشاهده هرگونه نشانه اخلال رفتاری، فوراً پرواز را متوقف کند؛
ت ـ از هرگونه پرواز خارج از محدوده یا شرایط تعیین‌شده خودداری کند.

اداره کل حفاظت محیط زیست استان می‌تواند در صورت مشاهده تخلف از مفاد مجوز یا ایجاد اخلال رفتاری، نسبت به توقف فوری فعالیت پروازی اقدام کرده و حسب مورد، مجوز صادره را لغو کند.

فصل چهارم: الزامات و ضوابط فنی و حفاظتی پرواز در زیستگاه‌های پرندگان

ماده ۱۱ ـ حداقل فاصله‌ها و ارتفاع‌های مجاز پرواز؛ حداقل فاصله‌ها و ارتفاع‌های مجاز پرواز پهپاد در زیستگاه‌های پرندگان، بر اساس جمع‌بندی مطالعات علمی بین‌المللی و با رویکرد احتیاط حفاظتی، به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف ـ در صورت حضور پراکنده پرندگان در زیستگاه‌های عمومی، حداقل ارتفاع پرواز از سطح زمین یا آب ۷۰ متر و حداقل فاصله افقی از نزدیک‌ترین پرنده ۶۰ متر است. کاهش ناگهانی ارتفاع در محدوده کمتر از ۱۰۰ متر نسبت به پرندگان ممنوع می‌باشد.

ب ـ در صورت وجود تجمع متراکم یا دسته‌های بزرگ پرندگان در حال استراحت یا تغذیه، حداقل ارتفاع پرواز ۹۰ متر و حداقل فاصله افقی ۱۲۰ متر است. نزدیک‌شدن تدریجی با کاهش ارتفاع یا حرکت مستقیم به سمت دسته، همچنین پرواز مارپیچی یا چرخش مکرر بر فراز تجمع ممنوع می‌باشد.

پ ـ در محدوده کلونی‌های زادآوری و لانه‌های فعال، پرواز مستقیم بر فراز کلونی یا لانه فعال در هر ارتفاعی ممنوع است. حداقل فاصله افقی از مرز بیرونی کلونی ۲۰۰ متر می‌باشد و در صورت حضور گونه‌های اولویت‌دار یا در معرض تهدید، حداقل فاصله افقی ۲۵۰ متر خواهد بود.

تبصره ۱ـ در صورت تشخیص اداره کل مبنی بر حساسیت گونه، زیستگاه، شرایط اقلیمی یا رفتار مشاهده‌شده، رعایت فاصله یا ارتفاع بیش از حداقل‌های مقرر در این ماده الزامی خواهد بود.

تبصره ۲ـ در صورت تردید نسبت به میزان حساسیت گونه یا محدوده زیستگاهی، ضوابط مقرر برای کلونی‌های زادآوری و لانه‌های فعال ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۳ـ صدور مجوز استثنایی برای اهداف پژوهشی خاص، صرفاً با تأیید کتبی و مستدل اداره کل و با رعایت ضوابط سخت‌گیرانه امکان‌پذیر است. در صورتی که متقاضی درخواست تصویربرداری از کلونی‌های زادآوری یا لانه‌های فعال در فصل زادآوری را داشته و تجهیزات حرفه‌ای مناسب برای تصویربرداری از فاصله حداقل ۳۰۰ متری در اختیار داشته باشد، می‌تواند مشخصات تجهیزات و نحوه رعایت فاصله مذکور را در درخواست خود اعلام نماید تا موضوع توسط اداره کل بررسی شود.

ماده ۱۲ ــ ممنوعیت تعقیب، تحریک، پرواز شبانه و ایجاد اخلال رفتاری؛ هرگونه پرواز پهپادی که منجر به ایجاد اخلال رفتاری، استرس، ترک لانه، برهم‌خوردن تمرکز کلونی زادآوری، تغییر مسیر، افزایش پرواز اضطراری، ترک زیستگاه یا سایر اختلالات قابل مشاهده در رفتار طبیعی پرندگان شود، ممنوع است.

تعقیب پرندگان در حال پرواز، نزدیک‌شدن مکرر به دسته‌های در حال استراحت یا تغذیه، حرکت مستقیم به سمت دسته‌های پرندگان، پرواز مارپیچی یا چرخش مکرر بر فراز تجمع پرندگان، ایجاد واکنش جمعی یا هرگونه اقدام که موجب تحریک یا تغییر رفتار طبیعی پرندگان گردد، ممنوع می‌باشد.

پرواز پهپاد در شب ممنوع است. صدور مجوز استثنایی برای پرواز شبانه صرفاً در موارد خاص، با اهداف ویژه حفاظتی، پایشی یا پژوهشی، با تشخیص و مجوز مکتوب اداره کل و با رعایت شروط سخت‌گیرانه امکان‌پذیر خواهد بود.

صرف احتمال معقول ایجاد اخلال، برای جلوگیری یا توقف فعالیت پروازی کافی است. در صورت مشاهده هرگونه نشانه اخلال رفتاری، از جمله ترک لانه، پرواز اضطراری، تجمع دفاعی یا تغییر الگوی طبیعی رفتار، اپراتور مکلف است بلافاصله فاصله را افزایش داده یا پرواز را متوقف کند، حتی اگر حداقل فاصله‌ها و ارتفاع‌های مقرر رعایت شده باشد.

ادامه پرواز علی‌رغم مشاهده نشانه‌های اخلال یا انجام پرواز شبانه بدون مجوز خاص اداره کل، تخلف محسوب می‌شود.

ماده ۱۳ ــ حریم‌های پروازی مطلقاً ممنوع؛ اداره کل حفاظت محیط زیست استان می‌تواند در صورت وجود حساسیت اکولوژیک بالا، بخشی از مناطق تحت مدیریت و زیستگاه‌های حساس را به‌عنوان «حریم پروازی ممنوع» اعلام کند. اعلام این حریم‌ها باید مستند، مکتوب و قابل اطلاع‌رسانی عمومی باشد.

ماده ۱۴ ــ اختیار تشخیص و توقف فعالیت؛ در صورت تشخیص اداره کل استان مبنی بر احتمال یا امکان ایجاد اخلال جدی در زیستگاه یا رفتار گونه، اداره کل می‌تواند در خصوص عدم صدور مجوز یا توقف فعالیت اقدام نماید.

ماده ۱۵ ــ مسئولیت حقوقی بهره‌بردار و محدودیت انتشار اطلاعات ؛ دارنده مجوز یا بهره‌بردار تصاویر و داده‌های حاصل از تصویربرداری پهپادی، مسئول رعایت کلیه قوانین و مقررات مرتبط با حفاظت از حیات وحش، صیانت از اطلاعات زیستگاهی و حقوق اشخاص ثالث می‌باشد. انتشار عمومی مختصات دقیق جغرافیایی کلونی‌های زادآوری، لانه‌های فعال، زیستگاه‌های حساس و اطلاعات مربوط به گونه‌های اولویت‌دار، بدون اخذ مجوز مکتوب از اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه ممنوع است. در صورت صدور مجوز انتشار، شرایط و محدودیت‌های مربوطه باید به‌صورت صریح در متن مجوز قید شود. تشخیص حساسیت اطلاعات بر عهده اداره کل می‌باشد.

ماده ۱۶ ــ تحویل نسخه مستندات؛ دارنده مجوز موظف است در صورت درخواست اداره کل حفاظت محیط زیست استان، نسبت به ارائه نسخه‌ای از تصاویر یا مستندات ثبت‌شده با کیفیت بازبینی، جهت بررسی و احراز رعایت مفاد مجوز و ضوابط حفاظتی، اقدام نماید. ارائه نسخه مذکور ناظر بر تحویل فایل اصلی یا نسخه خام تصاویر نبوده و صرفاً برای بررسی در چارچوب وظایف قانونی اداره کل انجام می‌شود.

حق انتشار، بهره‌برداری رسانه‌ای، مالکیت محتوایی و استفاده عمومی از تصاویر و مستندات ثبت‌شده، جز در مواردی که قوانین و مقررات کشور ترتیب دیگری مقرر نموده باشد، در اختیار دارنده مجوز باقی خواهد ماند.

ماده ۱۷ ـ شمول نسبت به کارکنان سازمان

کلیه کارکنان، کارشناسان، نیروهای یگان حفاظت و سایر عوامل وابسته به سازمان حفاظت محیط زیست که در چارچوب مأموریت‌های اداری اقدام به تصویرداری پهپادی می‌نمایند، مشمول رعایت مفاد این شیوه‌نامه می‌باشند. انجام پرواز توسط کارکنان سازمان بدون رعایت ضوابط مقرر در این شیوه‌نامه مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۸ ـ ثبت و آرشیو پروازهای داخلی؛ ادارات کل حفاظت محیط زیست استان‌ها مکلف‌اند کلیه پروازهای پهپادی انجام‌شده توسط کارکنان خود و سایر تصاویر پهپادی اخذ شده از دارندگان مجوز موضوع این دستورالعمل را ثبت و مستندسازی نمایند. اطلاعات ثبت‌شده باید شامل تاریخ، محدوده، هدف مأموریت، نام اپراتور و نتیجه پرواز باشد. نگهداری سوابق و ثبت آن در سامانه‌های مرتبط به منظور نظارت، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی اداری الزامی است.

ماده ۱۹ ـ مهلت پاسخگویی؛ اداره کل حفاظت محیط زیست استان مکلف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز کاری از تاریخ تکمیل مدارک، نسبت به بررسی درخواست و اعلام نظر کتبی اقدام نماید.

پیوست شماره ۱: تعریف مرز بیرونی کلونی زادآوری

مرز بیرونی کلونی زادآوری عبارت است از بیرونی‌ترین محدوده‌ای که در آن لانه‌های فعال، تجمع جوجه‌ها یا رفتار مراقبتی والدین به صورت مستمر مشاهده می‌شود.

در تعیین مرز بیرونی کلونی، موارد زیر ملاک عمل قرار می‌گیرد:

۱) پراکنش مکانی لانه‌های فعال در دوره جاری زادآوری؛

۲) محدوده حضور و تردد مستمر والدین در ارتباط با لانه‌ها؛

۳) محدوده تجمع جوجه‌ها در گونه‌های کلونی‌ساز؛

۴) ارزیابی میدانی اداره کل.

در صورتی که پراکنش لانه‌ها به‌صورت لکه‌ای یا ناپیوسته باشد، مرز بیرونی کلونی بر اساس محدوده کلی تجمع غالب و با رویکرد احتیاط حفاظتی تعیین می‌شود.

تبصره ـ در مواردی که تعیین مرز دقیق کلونی در زمان صدور مجوز امکان‌پذیر نباشد، فاصله‌های حفاظتی از گسترده‌ترین محدوده محتمل حضور لانه‌های فعال محاسبه خواهد شد.

پیوست شماره ۲: شاخص‌های تشخیص اخلال رفتاری ناشی از تصویربرداری پهپاد

این شاخص‌ها به منظور ایجاد وحدت رویه در تشخیص اخلال رفتاری و جلوگیری از برداشت‌های سلیقه‌ای تدوین شده‌اند. تشخیص وقوع اخلال بر عهده اداره کل می‌باشد.

۱) شاخص‌های اولیه اخلال

الف ـ بالا بردن ناگهانی سر و تمرکز بصری دسته‌جمعی به سمت پهپاد

ب ـ تغییر ناگهانی جهت نگاه یا وضعیت بدنی در پاسخ به نزدیک شدن پهپاد

پ ـ صدور آواهای هشداردهنده غیرمعمول یا افزایش شدت آوا

ت ـ افزایش بی‌قراری یا جابه‌جایی مکرر بدون ترک کامل محل

در صورت مشاهده مستمر شاخص‌های فوق، اپراتور موظف به افزایش فاصله می‌باشد.

۲) شاخص‌های متوسط اخلال

الف ـ پرواز کوتاه‌مدت دسته‌ای یا فردی در پاسخ مستقیم به حضور پهپاد

ب ـ ترک موقت لانه توسط والدین

پ ـ متوقف شدن تغذیه یا رفتار مراقبتی

ت ـ تجمع دفاعی یا رفتارهای تهاجمی

در صورت مشاهده این شاخص‌ها، پرواز باید فوراً متوقف گردد.

۳) شاخص‌های شدید اخلال

الف ـ ترک کامل کلونی یا محل استراحت

ب ـ رها شدن تخم یا جوجه بدون بازگشت فوری والدین

پ ـ پراکندگی گسترده دسته‌های در حال استراحت

ت ـ برخورد پرنده با پهپاد یا تلاش برای حمله مستقیم

در صورت وقوع شاخص‌های شدید، علاوه بر توقف فوری تصویربرداری پهبادی، موضوع مشمول بررسی تخلف خواهد بود.

۴) ملاحظات فنی تشخیص

الف ـ تشخیص باید بر اساس مشاهده مستقیم رفتار پرندگان و ارتباط زمانی آن با تصویربرداری پهپادی انجام گیرد.

ب ـ در گونه‌های کلونی‌ساز، حتی واکنش جمعی محدود نیز می‌تواند نشانگر آغاز اخلال باشد.

پ ـ در گونه‌های مهاجر خسته یا در شرایط اقلیمی نامساعد، حساسیت رفتاری افزایش می‌یابد و باید با رویکرد احتیاط تفسر شود.

۵) اصل تقدم رفتار بر فاصله عددی

رعایت فاصله‌های مندرج در ماده ۱۱ مانع از احراز اخلال رفتاری نخواهد بود. در صورت بروز هرگونه شاخص اخلال، رفتار پرندگان ملاک اصلی تصمیم‌گیری خواهد بود.

پیوست شماره ۳: قالب پیشنهادی مجوز مکتوب فعالیت پهپادی

اداره کل حفاظت محیط زیست استان .....، با توجه به درخواست ارائه‌شده از سوی آقای/خانم/شخص حقوقی ..... و پس از بررسی موضوع، انجام فعالیت پهپادی با هدف ..... را در محدوده .....، طی بازه زمانی .....، توسط اپراتور/اپراتورهای معرفی‌شده به نام ..... و با استفاده از پهپاد/پهپادهای .....، با رعایت مفاد شیوه‌نامه ضوابط تصویربرداری هوایی در زیستگاه‌های پرندگان، بلامانع اعلام می‌نماید.

شروط اختصاصی این مجوز عبارت است از:

.....

.....

.....

.....

.

نام و سمت مقام صادرکننده: .....

امضا و مهر اداره کل:.....

پیوست شماره ۴: فرم تعهدنامه متقاضی فعالیت پهپادی

اینجانب/این شخص حقوقی ..... به شماره ملی/شناسه ملی .....، به عنوان متقاضی انجام فعالیت پهپادی در محدوده ..... و در بازه زمانی .....، متعهد می‌گردم کلیه مفاد شیوه‌نامه ضوابط تصویربرداری هوایی در زیستگاه‌های پرندگان، شرایط مندرج در مجوز صادره از سوی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوطه و سایر قوانین و مقررات مرتبط را رعایت نمایم.

نام و نام خانوادگی/نام شخص حقوقی:.....

نام نماینده شخص حقوقی، در صورت وجود:.....

تاریخ: .....

امضا/مهر:.....